

Шта нам говоре разлози против Поворке поноса

Пише: Владан Миланко
петак, 11 септембар 2009 12:21

„Почели су против Поворке поноса а завршили против свих“ – тако бих описао све текстове које сам скоро имао прилике да прочитам а који износе разлоге против одржавања манифестације која се зове: „Поворка поноса“. Кажем: „...против свих“, јер иако нисам хомосексуалац, а нисам ни члан нити једне политичке партије или невладине организације, не могу а да не видим последице које ови разлози против Поворке поноса, ако би се узели за озбиљно и доследно се спроводили, могу да имају по све. Да видимо који су то разлози:

1. „Хомосексуалци не праве децу“;

Овај разлог имплицира да сви хетеросексуалци треба да праве децу. Надаље, имплицира да хомосексуалци не само да сами не праве децу, него још и лоше утичу на остале који имају децу. Својим примером, ваљда. Међутим, знам многе парове који живе заједно и по више од пет или шест година а немају децу не зато што су на њих утицали хомосексуалци, већ зато што живе у простору од мање од петнаест квадрата, те зато што немају редовна примања. Кривити хомосексуалце за то изгледа ми као један цинизам којим се сакривају прави проблеми пада наталитета у Србији. Прави разлог је немаштина. Рекао бих зато да онај ко хоће да на овај начин окриви хомосексуалце, заправо хоће да нам скрене пажњу са правог проблема.

То је прва веома битна ствар. Друга ствар, можда исто толико битна ако не и битнија, јесте следећа: ко сме било коме да прописује шта да ради са својим животом? Каже се да је „хомосексуализам“ идеологија коју нам потурају са Запада. Али, шта је друго него једна у пуном смислу фашистоидна идеологија она идеологија која хоће да пропише да се деца морају правити? Каква тоталитарна перверзија – рећи да парови служе за прављење деце. Као да се ради о узгоју стоке. „Правите нам гласаче“, „правите нам топовско месо“, и сл.

Постоји један афоризам Фридриха Ниче који овде ваља имати на уму, а он гласи овако: „Лако је размножавати се у ширину, тешко у висину“. Свака животиња може да се биолошки размножава. Човек би пре требало да води рачуна о томе да се образује.

2. „Хомосексуалци провоцирају насиље“;

Неки би хтели да се Поворка поноса откаже под изговором да се, на овај или онај начин, масовним присуством хомосексуалца нарушава мир грађана. Нико не помиње навијаче пре и после утакмица. Нико не помиње друге политичке скупове који се неретко завршавају насиљем. Ако забранимо Поворку поноса, морамо да забранимо и утакмице или бар окупљање навијача, а морамо да забранимо и политичке скупове. Принцип је принцип, а селективност по којој се окупљања навијача допуштају а окупљања хомосексуалаца забрањују све је само не принципијелна.

Ипак, не бих се овде залагао за један такав принцип. Сматрам да грађанима мора да буде остављена могућност да се слободно окупљају. Свим грађанима. И навијачима и политичким активистима и хомосексуалцима.

Један недавно објављени текст, који говори о Поворци поноса и насиљу, тврди да ће држава која дозвољава одржавање једне такве манифестације бити крива за свако насиље. Како такав један аргумент може а да не звучи као мафијашка уцена? Као у крими-филмовима, када мафијаш некеме на кога се окомио каже: „Ако урадиш то-и-то, сам ћеш бити крив за оно што ћу морати да ти урадим“. Бахата, цинична, насилничка претња за коју се, као и многи други, надамо да никад са речи неће прећи на дело, и да ће остати само у глави и на папиру једног маргиналног аутора.

3. „Ово је само први корак до катастрофе, која ће, уколико допустимо да се начини тај први корак, убрзати ка нама!“;

Исто се говорило када је држава раскидала са црквом и постајала секуларна, као и када је укидана смртна казна. С тим што Поворка поноса нема исти значај. Она има далеко мањи значај од раскида веза између државе и цркве или пак од укидања смртне казне. Али, увек ће бити некога ко ће нам претити катастрофом „ако дозволимо...“.

На истој катастрофичној линији су и разлози у којима се каже да ако данас дозволимо да се Поворка поноса одржи, сутра ће нас и нашу децу опседати егзибиционисти а хомосексуалци ће нас силовати по парковима. Наравно, једно је један мирни јавни скуп, а нешто сасвим друго су криминалне радње.

4. „Сексуална оријентација је приватна ствар и нема јој места на улици“;

Сексуална оријентација *није* приватна ствар ако служи као основа за дискриминацију. Хомосексуалци јесу дискриминисани, око тога нема приче. Занимљиво је како исти они који тврде да ће хомосексуалци, као и они који су им дозволили окупљање, сами бити криви за насиље које ће ови који то тврде морати да им нанесу (а мораће, јер су – шта? – апарати за сузбијање хомосексуалца који се аутоматски активирају, па одговорност није на њима, већ на онима који хомосексуалце излажу тим апаратима?), управо исти ти који кажу да нема дискриминације. „Нема дискриминације“, али ће они „просто морати да реагују“ ако им се хомосексуалци испрече на путу?

Има много приватних ствари: религија, омиљени музички бенд, омиљена боја. Најбуквалније инсистирати на томе да приватне ствари не смеју да изађу из оквира приватности, да не смеју да се манифестују у стилу облачења, понашања итд., јесте дискриминација и криминализовање нечијег приватног избора. Рећи да хомосексуалац може да се облачи или понаша као хомосексуалац само у оквиру „своја четири зида“ сродно је, на пример, мржњи према Јеврејима у случајевима у којима би се рекло да Јеврејин ником не смета ако пали својих седам свећа кад га нико не види, али да на улици не смеју да се виде јеврејске локне или било која друга јеврејска дистинктивна обележја.

Јако смо далеко од униформности – не само ми у Србији, већ сви свугде у свету. Док ипак видим да униформност може чак бити пожељна (униформа не познаје класне, расне, културне разлике), исто тако видим да смо данас јако далеко од могућности да будемо униформни. У Србији смо се разделили по много основа, и лоше је ако се сада хомосексуалац појављује као лик који је „друкчији толико да је нетрпељив“. Имамо важније поделе на дневном реду с којима морамо да се носимо, а неке најбитније тек почињу да се помаљају.

5. „Хомосексуалци су оруђе оних који преко њих зарађују политичке поене“;

Какве то везе има са хомосексуалцима који су дискриминисани и који путем таквог нечега као што је Поворка поноса желе да поруче да не прихватају могућност да због своје сексуалне оријентације изгубе своје место у друштву? Наравно да се увек нађу

многи који зарађују поене на овоме или на ономе, али када би то био критеријум, када би критеријум постао: „Залажи се само за супротно од онога за шта ти они-за-које-држиш-да-су-покварењаци кажу да треба да се залажеш“, онда нико не би радио ништа за било кога другог. На пример, сви знамо да је укидање робовласничког друштва био прогресиван чин, али да је истовремено, на дуге стазе, успоставио нови облик тлачења, у којем послодавац тлачи запосленог, што је чак профитабилнији однос од робовласничког. Сви знамо да амерички Север у Грађанском рату није ослобађао црнце због тога што је икога стварно било брига што су црнци били робови, као и то да им је најбитније било да се успоставе нови односи (израбљивања) и да се прикупи људство које је за те нове односе било потребно. Упркос томе, сасвим је незамисливо залагати се данас за робовласничке односе само зато да би се контрирало капитализму или Западу. Мора се моћи пронаћи трећи модус у односу на ова два, која су „за“ или „против хомосексуалаца у јавности“.

6. „Није природно бити хомосексуалац“;

Хомосексуалци сметају и Богу и Дарвину. Или, мало прецизније, сметају и креационистима и еволуционистима. Али, ако већ имамо креационисте и еволуционисте, зашто не бисмо имали и нешто треће, четврто, пето или шесто? „Природно“ је, тачно, – шта? Оно што је у складу са тумачењем природе као хармоничне, уравнотежене целине или пак природе као непрестане борбе за опстанак, борбе за превласт над једним задатим пољем на ком се та борба одвија или можда природе као хаоса у ком свако правило, сваки закон евентуално може да важи тек привремено? Свако ко полази од нечег природног, а не полаже рачуна о свом погледу на оно што сматра природним, не даје на увид темељне претпоставке на којима гради свој концепт природе, него, напротив, рачуна на саморазумљивост онога што је природно, заправо сакрива прави карактер свог позивања на природност, а то је самовоља. Концепт природног који не сме себи да допусти да уђе у дијалог са друкчијим или супротним концептом природног није ништа друго до оруђе најмрачнијег ауторитаризма који не подноси све оно што не успева да захвати у свом ауторитарном грабљењу.

Сад кад сам овим завршио са разлозима који имају нешто против Поворке поноса које сам нашао у туђим текстовима, те са њиховим оспоравањем, навешћу и један свој. Мој разлог, наравно, нема ништа са одржавањем или неодржавањем Поворке поноса – не видим нити један добар разлог да се она не одржи. Мој разлог тиче се унутрашње расцепљености Поворке поноса, и ја имам нешто против једног од два њена могућа значења. Као и многе друге манифестације или организације, ни Поворка поноса није нешто што је у себи недељиво, и она има, или може да има, два значаја, али не оба истовремено. Један значај, онај мањи, Поворка поноса може да има као манифестација у којој се обележава постизање ове или оне људске, индивидуалне слободе. Као таква,

Поворка поноса може да буде нешто што није добро за све иако ником стварно не може да нашкоди. Она може да буде ништа мање и ништа више од једног догађаја којим се пласира ионако већ раширена порука која позива на општу деполитизацију, што је позив преко ког она онда може да тражи да буде само једна од многих манифестација које заступају нечије партикуларне интересе. Панои на којима шареним словима на енглеском пише: „љубав“, чини ми се, позивају баш на то. Позивају на некакву директност, на непосреданост било чиме. Тиме не поручују ништа ново у односу на оно што већ увелико влада како Србијом тако и шире. Сви су данас непосредни, сви се директно упуштају у разновразне радње, сви данас воле или мрзе, али све то остаје на индивидуалном нивоу и зато је значај тога мали. Разновразне партикуларне истине и „истине“ свакодневно искрсавају, све једна непосреднија од друге, и Поворка поноса може да буде само једна од карика у том ланцу.

Други, већи значај, Поворка поноса може да има ако се држи онога што је у почетку била – борба потлачених и прогањаних против оних који су их тлачили и прогањали. Борба – политичка – против оних којима су хомосексуалци, као уосталом и комунисти, служили као жртвени јарци, као ликови који су били окривљивани да би се скренула пажња са стварних проблема које друштво има. Нереди, који су 1969. у Њујорку кренули из кафане Стоунвол чији су посетиоци углавном били хомосексуалци и која је била њихово прибежиште, који су за један од својих учинака имали прву Поворку поноса, били су суочавање дискриминисаних како са питањима сексуалне, тако и расне, верске и класне дискриминације. Тај моменат, чини ми се, често бива запостављан у данашњим Поворкама поноса. Уместо да, као једна дискриминисана група, устану против свих осталих видова дискриминације, Поворке поноса данас често знају само и једино да позивају на толеранцију тек једне групе, оне која је дискриминисана по линији сексуалног опредељења. Таква Поворка поноса не смета али ни не помаже икоме осим онима који су њоме директно заступљени. Ако Поворка поноса уочи да треба да остане верна догађајима који су кренули 1969. из Стоунвола, одлично, јер иначе данас не обилујемо гестовима који упућују на универзалност. Ако не, биће само једна од бројних сличних манифестација, и ништа више. Неће бити ништа више, сама по себи, и онда ће, парадоксално, њен највећи значај бити баш у томе што је таква каква јесте, успела да испровоцира реакције које су, како сам на почетку текста рекао, кренуле против ње а завршиле против свих, на које смо онда сви не само позвани већ и дужни да реагујемо, јер се тичу свих нас.

Поворка поноса је, тако, осуђена на посредовање које је упућује на општије циљеве него што су то права на различито сексуално опредељење, само је питање да ли ће ова манифестација да допусти да то посредовање за њу чине њени противници, да би онда противници њених противника почели да реагују, или ће то да уради сама.

Шта нам говоре разлози против Поворке поноса

Пише: Владан Миланко
петак, 11 септембар 2009 12:21

На крају, да не околишам и да нагласим да, када помињем „општије циљеве“ онда мислим на то да је богатом припаднику било које дискриминисане групе, било да се ради о дискриминацији по сексуалним, верским или расним основама, углавном све дозвољено, па иако сам претходно набројао разне врсте дискриминација, нису све оне једнаке јер постоји она која је највећа и која вертикално пресеца и прошива све остале.

Противници Поворке поноса обично истичу како су згрожени захтевима који се испостављају нечим таквим као што је Поворка поноса. Ако би овај текст требао да има неку поруку онда би она била да Поворка поноса не да треба да, услед напада својих противника, устукне и да захтева мање, већ би, баш насупрот томе, требала да тражи много више него што је постало уобичајено да се захтева путем те манифестације.